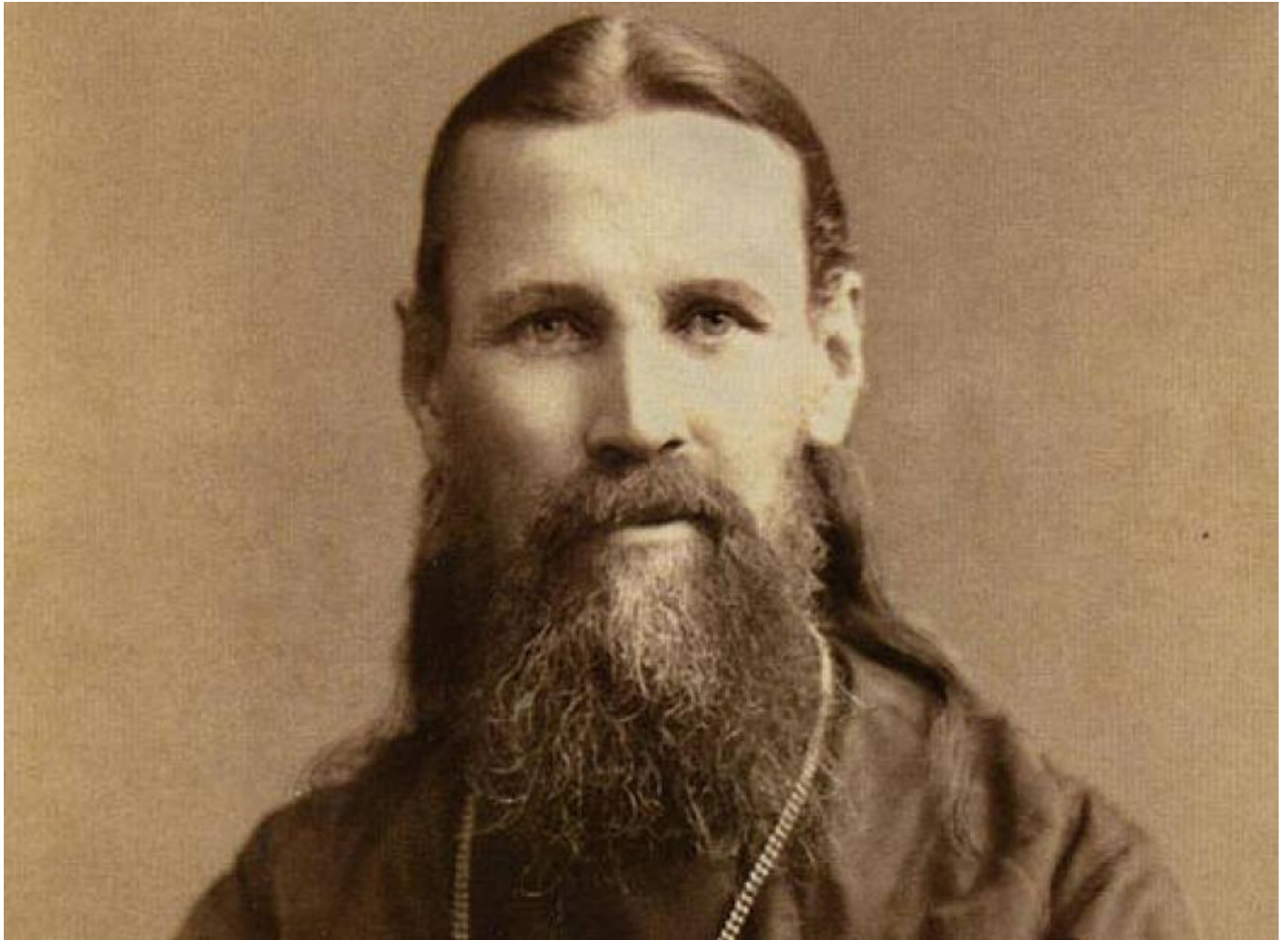


Η Ρωσική Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη του Αγίου Ιωάννη της Κρονστάνδης

[Πατριαρχία](#) / [Πατριαρχείο Μόσχας](#)



Η Ρωσική Εκκλησία εορτάζει τη μνήμη του Αγίου Ιωάννη της Κρονστάνδης.

Τα λείψανά του βρίσκονται στην Ιερά Μονή του Αγίου Ιωάννη της Ρίλας στην Αγία Πετρούπολη

Ο π. Ιωάννης (Ιβάν) Σέργιεφ του Ιλιά και της Θεοδώρας γεννήθηκε στις 18 Οκτωβρίου του 1829 μ.Χ., την μέρα εορτής του μεγάλου Σλαύου Οσίου Ιωάννη της Ρίλας (Βουλγαρίας), του οποίου πήρε και το όνομα, στο χωριό Σούρα του Αρχάγγελσκ (βορεινή Λευκή θάλασσα της Ρωσίας). Ο πατέρας του ονομαζόταν Ιλιά Σέργιεφ του Μιχαήλ και η μητέρα του Θεοδώρα και ήσαν δύο ευσεβείς και με πενιχρή μόρφωση χωρικοί, ενώ ο παππούς του ήταν ιερέας.

Από μικρή ηλικία λόγω του οικογενειακού κλίματος η θεία λατρεία και η αυστηρή νηστεία έγιναν οι βάσεις της παιδικής του κατήχησης. Σε ηλικία 6 ετών άρχισε η

μητέρα του να του παραδίδει μαθήματα και σε ηλικία 10 ετών στάλθηκε στην ενοριακή σχολή του Αρχάγγελσκ, όπου αποφοίτησε σε ηλικία 22 ετών ως αριστούχος στο θεολογικό Σεμινάριο, με αποτέλεσμα να επιτύχει κρατική υποτροφία και να σταλεί στη θεολογική Ακαδημία της Πετρούπολης. Την ίδια εποχή πεθαίνει ο πατέρας του σε ηλικία 48 ετών. Με όπλο τον καλλιγραφικό γραπτό του χαρακτήρα, γίνεται γραμματέας της Ακαδημίας και με πενιχρό μισθό, ζει αυτός και η μητέρα του. Ενώ είχε την επιθυμία να γίνει ιεραπόστολος στη μακρινή Κίνα, στο τέταρτο έτος των σπουδών περνάει βαθιά κατάθλιψη, που όμως την ξεπερνάει σιγά-σιγά. Μελετά τα γραπτά πολλών Πατέρων της Εκκλησίας και στέκεται ιδιαίτερα στον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο και τον Φιλάρετο Μόσχας.

Στο τέλος των σπουδών του εγκαταλείπει οριστικά τη σκέψη της εξωτερικής ιεραποστολής και όταν του προτείνεται η θέση ιερέα στον καθεδρικό ναό του Αγίου Ανδρέα του Πρωτόκλητου στην Κρονστάνδη, στο νησί Κότλινε του Φιννικού κόλπου, που ήταν τόπος εξορίας. Ο γέροντας ιερέας Κωνσταντίνος Νετβίτσκυ του ζήτησε επιπλέον, και αυτός δέχτηκε, να νυμφευτεί και την κόρη του Ελισσάβετ Κωνσταντίνοβνα. Στις 11 Νοεμβρίου του 1855 μ.Χ. (26 ετών) έγινε διάκονος και την επόμενη μέρα πρεσβύτερος, από τον επίσκοπο Χριστόφορο Βιννίτσκυ, στο ναό των Αγίων Πέτρου και Παύλου. Ως ιερέας ο Ιωάννης, ακολουθεί αυστηρό πνευματικό βίο, ενώ η σύζυγός του γίνεται με αυταπάρνηση βοηθός στο έργο του και μετά από ένα χρονικό διάστημα συναποφασίζουν τελικά να ζήσουν χωρίς παιδιά, σαν αδέρφια.

Στον τόπο εξορίας, στην Κρονστάνδη, ο πληθυσμός ακολουθούσε βίο μακριά από την εκκλησιαστική πρακτική. Γρήγορα ο Ιωάννης κατάλαβε πως όλοι ανήκουν στο ποίμνιό του. Η προσέγγιση άρχισε από τα παιδιά, γιατί όπως έλεγε κρατούν ένα μέρος από το αρχικό μεγαλείο της εικόνας του Θεού. Ακολούθησαν σιγά-σιγά και οι μεγάλοι. Ενθάρρυνε κάθε άνδρα και γυναίκα να εισέλθουν στον εκκλησιαστικό βίο. Μοίραζε τα πενιχρά του έσοδα, με αποτέλεσμα ο ίδιος να στερείται ακόμα τα απαραίτητα. Ο ίδιος έπραττε σημαντικό ιεραποστολικό έργο. Αγόραζε τρόφιμα, φάρμακα, καλούσε γιατρούς.

Η βάση της φιλανθρωπικής του δράσης στηριζόταν στο να οργανώσει αυτούς που μπορούσαν να βοηθούν. Με συχνά κηρύγματα ανέλυε τις πολύπλευρες αιτίες της Κρονστανδικής πενίας και επαιτείας. Έτσι κατάφερε σύντομα να ιδρυθούν πτωχοκομεία, εργατικές πολυκατοικίες, επαγγελματικές σχολές και έτσι να δοθεί ανάλογα στον καθένα κατοικία και εργασία. Έμβλημά του υπήρξε η κοινωνική αλληλεγγύη γι αυτό και το έργο του αφορούσε όλους τους ανθρώπους, ανεξάρτητα από καταγωγή ή θρησκευτική ομολογία.

Μερικά παραδείγματα του κοινωνικού του έργου είναι:

Το 1874 μ.Χ συγκροτεί ενοριακή πρόνοια για τους φτωχούς.

Το 1882 μ.Χ , εγκαινιάζει εργατική εστία. Η εστία κάηκε, αλλά πάλι την έκτισε, αφού είχε ήδη δημιουργήσει ασφαλιστικό ταμείο. Το ίδρυμα αυτό μεγάλωσε και έγινε πολυδύναμο, όπου έβρισκαν γνώσεις και εργασία παιδιά και απόκληροι. Το

1902 μ.Χ δούλευαν σε αυτό 7281 εργαζόμενοι.

Το 1903 μ.Χ. η στοιχειώδης σχολή του ιδρύματος είχε 259 παιδιά, το τμήμα ζωγραφικής 30 άτομα, το εργαστήριο ξυλουργικών ειδικοτήτων 61 άτομα, το γυναικείο τμήμα 50 άτομα. Διέθετε επιπλέον εργαστήριο υποδηματοποιίας, ζωολογική συλλογή και τμήμα γυμναστικής.

Η παιδική βιβλιοθήκη το 1896 μ.Χ., διέθετε 2687 τόμους, ενώ παράλληλα με αυτήν λειτουργούσαν δύο βιβλιοπωλεία.

Εκτός από τα ιδρύματα λειτουργούσαν ακόμη το σχολείο της Κυριακής, το κέντρο λαϊκών διαλέξεων, το λαϊκό αναγνωστήριο και η δανειστική βιβλιοθήκη.

Η ενοριακή πρόνοια συντηρούσε ορφανοτροφείο – νηπιαγωγείο και εξοχικό οίκημα για παιδιά, πτωχοκομείο, ξενώνα για αστέγους και κέντρο ιατρικής βοήθειας. Το 1896 μ.Χ πέρασαν δωρεάν από το ιατρείο αυτό 2721 ασθενείς, ενώ η λαϊκή τραπεζαρία ετοίμαζε σε καθημερινή βάση 400 έως 800 μερίδες φαγητού.

Επιστέγασμα αυτής του της πορείας είναι η ίδρυση στην Πετρούπολη γυναικείας μονής αφιερωμένης στον Άγιο Ιωάννη της Ρίλας, η ίδρυση της μονής Βοροντσόφσκυ στο Ριμπίνσκυ της επαρχίας Πσκόφ και της μονής Πιουχτίτσκι στη Ρωσική Πολωνία.

Χτίζει στη Σούρα τρισυπόστατο πέτρινο ναό αφιερωμένο στον Αγ. Νικόλαο, τον Αγ. Ιωάννη της Ρίλας και την Αγ. Παρασκευή. Ιδρύει ακόμη ορθόδοξη εκκλησιαστική αδελφότητα, σχολείο, παιδική στέγη, πριονιστήριο και συνεταιρισμό. Κατόπιν δημιουργεί ιερά γυναικεία μονή αφιερωμένη στον Αγ. Ιωάννη της Ρίλας. Το 1912 μ.Χ. η μονή είχε 120 μοναχές, ενώ διέθετε ξεχωριστή σκήτη κοντά στο χωριό και μετόχι στο Αρχάγγελσκ.

Επί 32 χρόνια ο π. Ιωάννης εργάστηκε σαν παιδαγωγός (1857 – 1862 μ.Χ. στην περιφερειακή σχολή Κρονστάνδης και 1862 – 1889 μ.Χ. στο Γυμνάσιό της). Βασική του αρχή ήταν η απλότητα στη διδασκαλία. Θεωρούσε πως η γνώση είναι απέραντη, γι' αυτό και είναι ανάγκη να εκλεγεί για τα παιδιά μόνο το πιο απαραίτητο τμήμα της. Για να δημιουργηθεί ένα αρμονικό σύστημα, θεωρούσε πως η μόρφωση είναι αχώριστη από την αγωγή της καρδιάς, η οποία και προηγείται. Σαν δάσκαλος απέφευγε να τιμωρεί, δίδασκε με συζήτηση, επαναλάμβανε τις εκλεκτές περικοπές από την Αγία Γραφή, προκαλούσε ερωτήματα, ενθάρρυνε την παιδική ελευθερία και πρωτοβουλία.

Οι προσωπικές του παιδαγωγικές αρχές που ξεχωρίζουν στο έργο του είναι:

Η αρχή της απλότητας της διδασκαλίας.

Η μόρφωση οφείλει να είναι αχώριστη από την αγωγή της καρδιάς.

Να μη τιμωρεί.

Να διδάσκει με διαλογική συζήτηση.

Να επαναλαμβάνει με τρόπο ζωντανό αναλύσεις της Αγ. Γραφής συνοδεύοντας την επανάληψη με αναγνώσεις εκλεκτών περικοπών.

Να επιτρέπει τις ερωτήσεις των μαθητών και να προκαλεί συζητήσεις, στις οποίες έπαιρναν μέρος πολλοί απ' αυτούς.

Η ενθάρρυνση της ελευθερίας και της πρωτοβουλίας των μαθητών.

Η εκκλησιαστική ακολουθία μπορεί και πρέπει να είναι το καλύτερο μέσον αγωγής για την μόρφωση της χριστιανικής ψυχής.

Ο άγιος Ιωάννης σύντομα αντιτάχθηκε στη θεολογική πρόταση της αραιής μετάληψης της Θείας Κοινωνίας. Γι' αυτό τον λόγο πρότεινε συχνή συμμετοχή στις ακολουθίες, αγωνιστική διάθεση φιλανθρωπίας και εξομολόγηση μετά από μετάνοια. Η προσωπική εξομολόγηση που έκανε, ήταν συχνά πολύωρη, έτσι το μεγάλο πλήθος των πιστών τον οδήγησε σε αναβίωση της κοινής εξομολόγησης. Καταδίκασε με αυστηρότητα την χλιαρότητα και τον τυπικό ευσεβισμό της Ρωσικής κοινωνίας, που είχε υποβαθμίσει τη μετοχή στη Θεία Κοινωνία σε μία άπαξ του έτους υποχρέωση και την Θεανδρική ζωή της εκκλησίας στο επίπεδο των εθίμων.

Εν τέλη έγινε λοιπόν ένας γέροντας /στάρετς/ που έκαναν σ' αυτόν ελεύθερη υπακοή χιλιάδες πιστοί, γιατί άνοιξε καινούργιους δρόμους μένοντας πιστός στην ορθόδοξη πίστη. Εμπόδιζε από τη Θεία Κοινωνία μόνο τους φανατικούς οπαδούς του (Ιωαννίτες), με τους οποίους είχε ανοικτούς λογαριασμούς από το 1880 μ.Χ., οι οποίοι τον θεωρούσαν ως νέα ενσάρκωση του Χριστού. Αυτός ήταν ένας ακόμη λόγος να πηγαίνει στα μέρη που δρούσαν για να τους καταπολεμήσει. Έτσι το πρώτο ταξίδι γι' αυτό το σκοπό το έκανε το 1892 μ.Χ. στη περιοχή Γντόφσκ, κοντά στη Πετρούπολη. Ο ίδιος όμως πραγματοποιούσε και μεγάλες περιοδείες, που επαναλαμβάνονταν ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτό οφείλεται στην ανάγκη που δημιούργησε η απήχηση της ζωής του πέρα από την Κροστάνδη και η τεράστια αλληλογραφία που είχε.

Τα ταξίδια αυτά άρχισαν το 1888 μ.Χ. πηγαίνοντας κάθε χρόνο στο χωριό του Σούρα. Τα υπόλοιπα ταξίδια – περιοδείες έγιναν στο Βορονέζ, Χάρκοβο, Κίεβο, Κουρσκ, Οδησό, Βαρσοβία μέχρι και το Βερολίνο.

Το 1907 μ.Χ. και ενώ ήταν επίλεκτο μέλος πολλών κοινωφελών οργανώσεων, διορίστηκε και μέλος της Ιεράς Συνόδου. Όμως ποτέ δεν έκανε χρήση του δικαιώματος να συμμετάσχει καθώς τα παράσημα που του έδωσαν, όπως και τα βαρύτιμα ράσα ή οι δωρεές των πλουσίων, έδιναν αφορμές για επικρίσεις. Ήταν ένα συμπλήρωμα των δοκιμασιών του διότι δεν ξεχώρισε την καλή αγγελία και ως ανάγκη και των πλουσίων και των επιφανών.

Βαριά άρρωστος τον Δεκέμβρη του 1908 μ.Χ., χωρίς να καταλύει την νηστεία των Χριστουγέννων, τέλεσε για τελευταία φορά τη Θεία Λειτουργία στις 10 Δεκεμβρίου 1908 μ.Χ. Στις 18 του μηνός είπε «δόξα τω Θεώ, ότι έχουμε δυο μέρες ακόμα για να τα κάνουμε όλα». Στις 19 έχασε τις αισθήσεις του, το βράδυ συνήλθε αλλά με πυρετό. Λειτουργήσαν μεσάνυκτα για να προλάβουν να τον κοινωνήσουν με πολύ κόπο. Στις 6.00 του διάβασαν την ευχή «εις ψυχορραγούνται». Απεβίωσε, στην Κροστάνδη, στις 07:40 της 20 Δεκεμβρίου 1908 μ.Χ., σε ηλικία 80 ετών. Η

κηδεία του ήταν επιβλητική. Την ακολούθησαν πάνω από 20.000 πιστοί. Συμμετείχε ο πρωθιεράρχης της ρωσικής εκκλησίας με πολλούς επισκόπους, 60 ιερείς και 20 διακόνους.

Η Ιερά Σύνοδος διέταξε ο βίος του να διδάσκεται στα ιερατικά σεμινάρια. Ο τάφος του βρίσκεται στον υπόγειο ναό της γυναικείας μονής Ιωάννοφσκυ της Πετρούπολης, ως μεγάλο προσκύνημα. Η ζωή του χαρακτηρίζεται προφητική για την Εκκλησία της Ρωσίας του 20ου και 21ου αιώνα. Στις 8 Ιουνίου 1990 μ.Χ., η Ι. Σ. της Εκκλησίας της Ρωσίας, στην πράξη αναγνώρισης της αγιότητάς του αναφέρει ότι έγινε "... για την ενάρετη ζωή του με την οποία ήταν τύπος των πιστών και για την πλήρη ζήλου και θυσιών υπηρεσία του στον Θεό και την Εκκλησία. Για την αγάπη του στον πλησίον με την οποία σαν τον καλό Σαμαρείτη δίδασκε στο ποίμνιό του την ευσπλαχνία προς τους πτωχούς και τους δυστυχισμένους. Για τα θαύματα που έκανε, τόσο στη ζωή, όσο και μετά θάνατον, μέχρι σήμερα...".

Παρότι ο στάρετς Ιωάννης ήταν πνευματικό τέκνο του ορθοδόξου ησυχασμού, τα συγγράμματα και οι λόγοι του εκτός από τη λατρευτική μυστηριακή ζωή είχαν και κοινωνικό χαρακτήρα. Έτσι τα έργα του που εκδόθηκαν αφπρούσαν:

Συζητήσεις και κηρύγματα

Αντιρρητική συγγραφή, αναμνήσεις και επιστολές.

Αποσπάσματα από το ημερολόγιό του με το τον τίτλο «Η εν Χριστώ ζωή μου».

Το τελευταίο βιβλίο εκδόθηκε σε πολλές «επαυξημένες» εκδόσεις σε πολλές γλώσσες. Η αγγλική μετάφραση του Γουλιέλφ, 1987 μ.Χ., προκάλεσε αίσθηση με αποτέλεσμα κρίσεις να γραφούν στον αγγλικό, αμερικανικό και αυστραλέζικο τύπο. Ο ίδιος αποτέλεσε σημείο αναφοράς της Εκκλησιαστικής Αναγέννησης που σημειώθηκε στα τέλη του 18ου και τις αρχές του 20ου αιώνα, παρότι αυτή δεν σημάδεψε καίρια και πλήρως την Ρωσική θεσμική Εκκλησία.

Από μερικούς γίνεται η παρανόηση, ότι ο άγιος Ιωάννης είχε σε υψηλή εκτίμηση τον Ρασπούτιν και μάλιστα τον παρουσίαζε ως άγιο άνθρωπο, συντελώντας στην αποδοχή του Ρασπούτιν από την αυτοκρατορική οικογένεια των Ρωμανώφ. Η σχετική βιβλιογραφική έρευνα δείχνει ότι αυτό δεν ευσταθεί, αλλά ότι πρόκειται για «αστικό μύθο» όπου γίνεται σύγχυση του αγίου Ιωάννη με έναν άλλο ιερέα της εποχής, τον πρωτοπρεσβύτερο Ioann Ianyshev.